

26.6.2014

Valtiovarainministeriö

valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö VM035:00/2014

Kelan lausunto hallituksen esityksestä laiksi kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämistä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista

Kuntakokeilut kuntien velvoitteiden vähentämisen tueksi –hankkeessa luodaan edellytykset sellaisten kokeilujen toteuttamiselle, joilla kehitetään kuntien palvelurakennetta ja –prosesseja ja säästetään kustannuksia asetetuista velvoitteista riippumatta sekä vaikuttavuudesta tinkimättä. Kuntakokeilujen toimintamalleista Kansaneläkelaitosta (Kela) koskee kuntien ja Kelan yhteistyö. Hallituksen esitysluonnos kokeilulainsäädännöstä sisältää Kelan ja Vantaan kaupungin välistä toimeentulotuen palveluyhteistyötä koskevan kokeilun säännökset.

Luonnoksen toimeentulotukea koskevat perustelutekstit ja säännökset poikkeavat muotoilultaan lakiluonnoksen muista perusteluista ja säännöksistä siten, että toimeentulotukikokeilua koskevissa säännöksissä mainitaan aina erikseen Vantaa. Muissa kokeiluissa kunnat on mainittu ainoastaan 2 §:ssä, joka rajaa kokeiluun osallistuvat kunnat. Tähän viitaten voisi olla perusteltua kirjoittaa myös toimeentulotukea koskevat kohdat samalla tavoin kuin muissa kokeilulakiluonnoksen toimintamalleissa.

Vastaavasti kokeilujen tarkoitusta koskevat säännökset olisi syytä kirjoittaa yhdenmukaisella tavalla. Hallituksen esitysluonnoksen keskeisissä ehdotuksissa (s. 15) todetaan, että kokeilun tavoitteena on mm. toimeentulotuen palveluprosessista Vantaalle ja Kelalle aiheutuvan työmäärän ja kokonaiskustannusten väheneminen. Lausetta pitäisi muuttaa siten, että kokeilun tavoitteena on kunnalle aiheutuvan työmäärän ja kustannusten väheneminen. Esitetyllä tavalla kokeilu ei vähennä, vaan lisää Kelan työmäärää ja siten myös kustannuksia.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa ja lain 23 §:n 3 momentissa todetaan, että Kela voisi myöntää Vantaan kaupungin sosiaalitoimelle oikeuden saada Kelan hallussa olevia tulo- ja varallisuustietoja Kelan etuusjärjestelmistä teknisen käyttöyhteyden avulla. Ehdotuksessa todetaan tarpeettoman tarkasti ja virheellisesti, mistä tiedot teknisen yhteyden avulla saataisiin. Säännösteksteissä on jonkin verran

tarpeetonta toistoa. mm. tietojen tallettaminen on mainittu useaan kertaan. Kelan etuusrekistereissä on varallisuustietoja hyvin vähän.

Hallituksen esitysluonnoksen pykäläluonnoksia tulisi muuttaa ja lyhentää edellä olevien kommenttien mukaisesti esimerkiksi seuraavasti:

21 §. Kokeilun tarkoituksena on edistää kuntien ja Kansaneläkelaitoksen palveluyhteistyötä toimeentulotuen käsittelyssä siten, että asiakkaan antamiin tietoihin perustuva oikein ajoitettu palvelu vähentää palvelusta kunnalle aiheutuvaa työmäärää ja kustannuksia.

22 §. Kansaneläkelaitos voi kunnan toimeksiannosta ottaa vastaan toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettuja hakemuksia ja tallettaa hakemukseen sisältyvät tiedot toimeentulotuen asiakasrekisteriin. Toimeksiantosuhteeseen noudatetaan julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

23 §. Toimeksiantosopimuksen tultua voimaan toimeentulotukea hakeva henkilö voi jättää hakemuksen kunnan alueella sijaitsevaan Kansaneläkelaitoksen toimistoon.

Toimeentulotukihakemus tulee vireille, kun hakemus on saapunut Kansaneläkelaitokselle. Hakijalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta häntä koskevan hakemuksen vireillöoloa ja käsittelyvaiheita koskevia asiakasrekisterin tietoja.

Kansaneläkelaitoksen tulee tallettaa hakemuksesta ja sen liitteistä ilmenevät tiedot kunnan toimeentulotuen asiakasrekisteriin. Kansaneläkelaitos voi tallettaa asiakasrekisteriin myös hallussaan olevat hakijaa koskevat tulo- ja varallisuustiedot, tai antaa tiedot kunnalle teknisen käyttöyhteyden avulla.

Muilta osin Kelalla ei ole hallituksen esitysluonnokseen huomautettavaa. Kela toivoo, että toimeentulotuen palveluyhteistyötä koskevasta kokeilusta Kelalle aiheutuvan työmäärän vastapainoksi siitä saataisiin sellaista kokemusta ja tietoa, joita voitaisiin hyödyntää samanaikaisesti tapahtuvaan resursseja vaativaan perustoimeentulotuen toimeenpanon valmisteluun.

Liisa Hyssälä
pääjohtaja

Reijo Hyvönen
johtava lakimies